

Rapport

Feltkartlegging vegetasjon på Buøya – Dønna kommune

August 2021

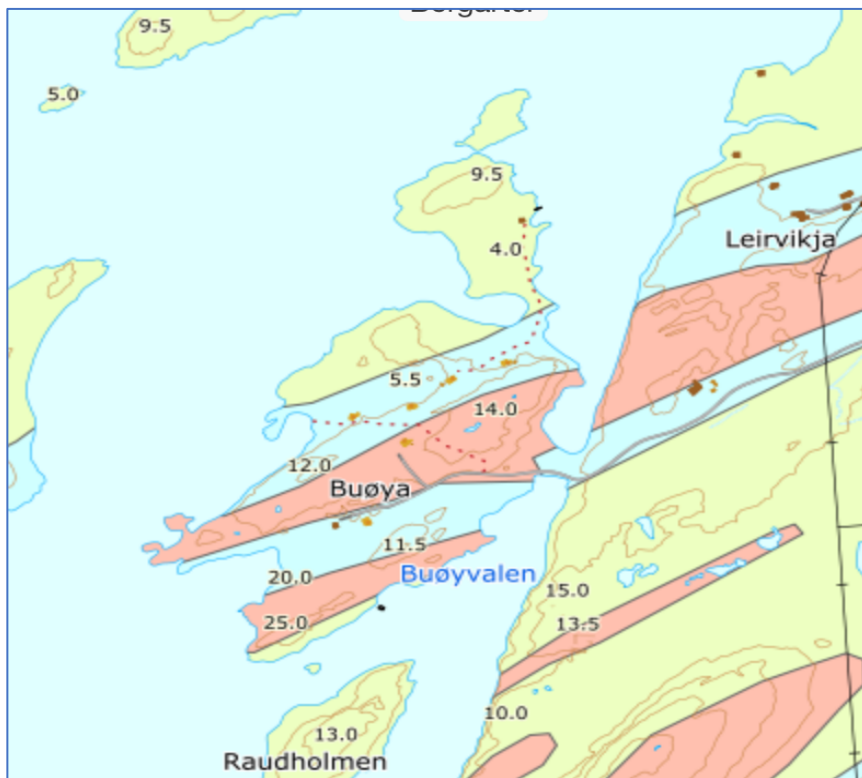

Innledning

I forbindelse med utarbeiding av reguleringsplan for Buøya Kystferie i Dønna, er det foretatt en botanisk registrering av karplantefloraen på Buøya. Befaring ble gjennomført sammen med oppdragsgiver den 7 og 8 august .2021. Registreringsarbeidet ble gjennomført i samme periode.

Geologi

Ifølge berggrunnskart(NGU) varierer berggrunnen mye fra nordenden av øya til Raudholmen i sør. Helt i nord er det berggrunn av granatglimmerskifer. Videre sørover strekker det seg flere belter på skrå fra sørvest mot nordøst. Det første av disse beltene dekker området hvor eksisterende hytter befinner seg. Her er det kalkspatmarmor som dominerer. Deretter kommer en åre med glimmerskifer. Videre mot sør kommer kalkspatmarmor enda en gang. Helt i sør, inkludert Raudholmen, domineres berggrunnen av granatglimmerskifer – som i nordenden av Buøya.

Berggrunnskart Buøya (Kilde NGU)

Topografi og naturtyper.

Landskapet på Buøya er preget av flere strandenger, strandberg, lave og småkuperte åsrygger samt kysthei. Myr og vann forekommer i svært liten grad. Fjell er fraværende. Høyeste punkt er ca 25 meter over havet. Midt på øya er det partier med bjørkeskog. Et tidligere gårdsbruk finnes i midtre deler av øya. Her er det også et relativt stort område med brakklagt mark.

Metode.

Det er gjennomført et tradisjonelt registreringsarbeid med kartlegging av karplanter og vegetasjonstyper. Ved å gå gjennom terrenget, er det prøvd å fange opp variasjonen i både artsmangfoldet og naturtypene på øya. Mange små søkk og skrenter gir mange steder vegetasjonen et mosaikkpreg. Flere steder veksler skrint berg, delvis nakent og delvis mosegrodd, med kløfter fyllt med relativt dype jordlag. Alt dette gjør det lite hensiktsmessig å benytte seg av rute- og linjeanalyse

Vegetasjonstypene på Buøya.

Strandeng.

I buktene rundt øya er det flere ganske like strandengutforminger. De ytterste sonen mot havet har tett plantedekke av noen få salttålede arter som strandkryp, saltsiv og strandkjempe. Krypkevin og fjæresaulauk er også vanlige. Lenger innover avløses disse artene av blant annet strandrug, hestehavre og kveke. Bakenfor disse, nærmere skog eller hei, forekommer ganske store bestander av mjøddurt. Mjøddurt er noe næringskrevende, og vitner om god mineraltilgang. Av andre strandengarter som har relativt stor utbredelse på strandengene, bør nevnes rødsvingel, fjørekoll og strandstjerne.

Fjæresøte på strandeng på Buøya. Kun et individ ble funnet. 3 meter innenfor fjæresøta vokste et enkelt individ av hanekam

På strandenga lengst mot nordvest bør det nevnes at det ble funnet et enkelt individ av fjæresøte og et individ av hanekam (se bilde). Et enkelt individ av hanekam ble også registrert på strandeng ved Buøyvalen. Ingen av artene er direkte uvanlige. Men de finnes absolutt ikke på alle strandenger i Nordland. Fjæresøte er en nordlig art med sørgrense i Sømna

At strandengvegetasjon dominerer, er et tegn på ansamling av sand, leire og grus. Her er lite tangvoller. Det skyldes trolig rolige vind/bølgeforhold i området. Noen få tangvollarter er imidlertid registrert - om enn i lite omfang. Her kan nevnes tangmelde og strandmelde samt krushøymole.

Bilde av strandeng med tette bestander av strandkryp, strandkjempe og krypkvein. I forgrunnen overgang til blant annet Hestehavre

Strandberg.

Der det ikke er strandenger, er det strandberg som bøyer seg ned mot havet, og danner skillet mellom fjæra og kystheia.

Mye av berget og knausene nær havet er dekket av gråmose. Flekkvis er disse helt uten vegetasjon. I de jordfylte sprekke i berget ble det registrert planteliv. Blant annet tiriltunge, krypkvein og fjørekoll. Dette er vanlige strandengplanter. De fleste arter på strandberg finner samme livsbetingelser i sprekker og beskyttede bergrygger som de finner litt inn på strandenga. Beveger vi oss litt videre inn på strandbergene, der havet har litt mindre påvirkning, kommer det til andre arter som blåstarr og tepperot. Vegetasjonen går så over til lynchhei dominert av røsslyng og krekling.

Noen få planter ble kun funnet på strandberg. Det er bitterbergknapp, tunsmåarve og skjørbuksurt.

Bildet viser typisk strandberg ned mot havet. Merk sprekkdannelse med litt plantevekst.

Kysthei og myr.

De fleste steder på øya der det er strandeng, er det en gradvis overgang til kysthei. Heivegetasjonen domineres av lyngarter; særlig røsslyng, blokkebær og krekling. Småbjørneskjegg og tepperot er også vanlige. Innslag av einer kan tyde på begynnende gjengroing etter opphør av beite. Det ble også funnet planter på kystheia som normalt hører til i fjellet. Her kan nevnes fjellmarikåpe, stivstarr og den vivipare geitsvingel.

Typisk kysthei på skrinn jord. Knauser dekt med gråmose, og små søkk med lyng og noen nøysomme grasarter.

Til tross for mye småkupert terreng, er det lite myr å finne. For å kalles myr må det forekomme en viss torvdannelse, og en bestemt vegetasjon som indikerer stor fuktighet. Mindre forsenkninger med noe fuktighet forekommer hist og her. Noen arter som indikerer fukt er registrert: Eksempelvis myrhatt, torvull og stjernestarr. Men torvmoser mangler de fleste steder. Med unntak av særdeles rike myrer, er torvmoser selve byggesteinen i myrene våre. En liten pytt med vasstorvmose finnes på en forsenkning nordvest for de nåværende hytter (se bilde).

Oppå selve Raudholmen finnes et par små pytter. I den ene av disse vokser hesterumpe sammen med duskull. (Se bilde.)

Kystheimrådet i sørøst mot Buøyvalen ligger delvis i kalkspatmarmor-feltet. Dette indikerer god næringstilgang. I tråd med dette ble det her registrert arter som teiebær, loppestarr og stortveblad. Disse artene indikerer alle et litt rikt jordsmonn. En del blåtopp i området indikerer fuktighet og mineralsig. Blåtopp trives i minerotrofe myrer. Det vil si at den har tilgang på mineraler fra sigevann i jorda. En viss torvdannelse forekommer nok her og der. Men egentlig myr er det ikke.

Her ser vi en av de få stedene med vann på Buøya. Opp i selve pytten finnes vasstorvmose. På tuene og fastmatten rundt pytten, sees andre torvmoser. Et sjeldent innslag av myr på øya.

Skog.

Storparten av skogen på Buøya befinner seg i kalkbeltet hvor også hyttene på øya er lokalisert. Noen trær finnes dessuten helt nord på odden i små søkk. Her vokser rogn og bjørk med innslag av hengeving og skogburkne. Hovedtyngden av skog inneholder planter i feltsjiktet som viser både god vanntilgang og gode næringsforhold. I de fuktigste partiene i skogen, var feltsjiktet svært tett og nesten meterhøyt. Her finner vi sumphaukeskjegg, lauvtistel, enghumleblom, blåtopp og marigras. I utkanten av skogen finnes en tett bestand av kvitbladtistel (se bilde).

Tett og frodig skogkant med mjøddurt og kvitbladtistel som dominerende arter. Utkanten av bjørkeskog i kalkspatmarmorfeltet.

Av trær er bjørka (dunbjørk) helt dominerende i skogsområdet. Det ble registrert enkelte innslag av rogn, selje og svartvier.

På nordvestsida av Raudholmen er det et lite bjørkeskogholt. Her ble det registrert ormetelg, sauetelg og fugletelg. Andre arter i denne skogen er smyle, skogstorkenebb, gullris og gulaks.

Bergskrent i vest.

Sørvest for hyttene, mellom bukta og kulturminnet rett innenfor, er der en liten bergskrent. Denne skrenten befinner seg innfor kalkspatmarmorfeltet og viser seg å inneholde flere kalkkrevende arter. Her må nevnes hårstarr, dvergjamne, hengeaks, fjellfrøstjerne, blåkoll og villin. Ellers kan nevnes rødsildre og gjeldkarve.

Bergskrent mellom strandeng og kysthei i sørvest i kalk området. Her ble det registrert mange arter som krever lett løslige mineraler. Fjellfrøstjerne, hårstarr og dvergjamne er gode eksempler

Brakklagt mark.

I kalkspatområdet litt sør på øya finner vi et større område med sterkt kulturpåvirkning. Her er et brakklagt jorde som har vært slått/beitet. Området er dekt med gammel engvegetasjon. Storvokste urter og gras i flekkvis rene bestander hersker her (se bilde). Dette gjelder geitrams, stornesle, mjøduert, timotei og engreverumpe. I bunnen av ei grøft som går gjennom marka i sørvestlig retning, vokser flekkvis strøndrøyr.

Bilde viser deler av den brakklagte marka på Buøya. Kanten av marka har en tett bestand av geitrams. I forgrunnen berg/hei med rosenrot.

Alfabetisk liste over registrerte karplanter på Buøya.

Bitterbergknapp	Fjæresøte	Hundekjeks	Sauetelg	Strandmelde
Beitemarikåpe	Fjørekkoll	Høymule	Selje	Strandrøyr
Beitesveve	Flekkmarihånd	Hårstarr	Sisselrot	Strandstjerne
Bergkvein	Fugletelg	Jåblom	Skjørbusurt.	Sumphaukeskjegg
Bleikstarr	Geitrams	Klengemaure	Skogburkne	Svartvier
Blokkebær	Geitsvingel	Kornstarr	Skogmarihånd	Sølvbunke
Blåbær	Gjeldkarve	Krekling sp.	Skogstorkenebb	Sølvvier
Blåklokke	Gjetertaske	Krushøgmule	Skogsveve	Tangmelde
Blåknapp	Groblad	Krypkvein	Skrubbær	Teiebær
Blåkoll	Gråstarr	Kveke	Slirestarr	Tepperot
Blåtopp	Gulaks	Kvitmaure	Sløke	Timotei
Buestarr	Gulflatbelg	Lauvtistel	Slåttestarr	Tiriltunge
Duskull	Gullris	Loppestarr	Smyle	Torvull
Dvergjamne	Gulsildre	Løvetann sp.	Småbjørneskjegg	Trådsiv
Einer	Gulstarr	Mjøduert	Småengkall	Tunrapp
Engfrytle	Gåsemure	Molte	Smårapp	Tunsmåarve
Enghumleblom	Fuglevikke	Myrfrytle	Smårørkvein	Tyttebær
Engkvein	Følblom	Myrhatt	Småsyre	Vanlig engsyre
Engreverumpe	Hanekam	Nordlandsstarr	Stivstarr	Vanlig kattedot
Engsnelle	Harerug	Ormetelg	Stjernestarr	Vanlig
Engsoleie	Hengaks	Rogn	Stornesle	strandbalderbrå
Finnskjegg	Hengeving	Rosenrot	Saltsiv	Vanlig vendelrot
Fjellfrøstjerne	Hestehavre	Rødkløver	Stortveblad	Vassarve
Fjellmarikåpe	Hestehov	Rødsildre	Strandkjeks	Villin
Fjelløyentrøst	Hesterumpe	Rødsvingel	Strandkjempe	
Fjæresaulauk	Hundegras	Røsslyng	Strandkryp	

Oppsummering.

Buøya har en litt spesiell geologi med sine bånd av vekselvis rike og noe fattigere berggrunnsbelter. Denne rik-fattig-gradienten gjenspeiles i vegetasjonen. Næringskrevende planter forekommer i kalkspatmarmorbeltene. Men ingen av de krevende artene er direkte uvanlige. Eksempler er dvergjamne og fjellfrøstjerne.

Det er lite tilgang på vann på øya. Derfor er myrområder nesten fraværende.

Strandenger er det derimot flere av. Det antyder rolige værforhold der jordsmonn får etablert seg med leire og grus. Strandengene inneholder ganske få arter, men de danner store bestander rundt øya. Her er ustabile jordforhold og mye salt. Men artene som er her, danner sammenhengende tepper. Eksempler er saltsiv, strandkryp og krypkvein.

Det er sparsomt med skog på Buøya. Bjørk er det klart dominerende treslaget. Både skogen og kulturmarka er lokalisert til de mer rike kalkområdene.

Naturtypen kysthei dekker store arealer innenfor strandberg /strandengene. Røsslyng og blokkebær er de vanligste artene på kystheia på Buøya.

Det er under kartlegging ikke avdekket rødlistede arter eller naturtyper av spesiell art. Dette samsvarer også med kommuneplanens konsekvensutredning

Svolvær 10.08.21

Øyvind Tveiterås

Cand. Scient. i botanikk.

Email: oyvtveit@gmail.com